

KuiperCompagnons
De heer R. Wegener
Postbus 13042
3004 HA Rotterdam

Ons kenmerk : 1503H081/DBI/rap2
Datum : 23 november 2015
Betreft : Resultaten aanvullend flora- en faunaonderzoek Ouddorp

Geachte heer Wegener,

Hierbij ontvangt u per briefrapportage de bevindingen van het door ons uitgevoerde aanvullende flora- en faunaonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet voor de locatie Hoge Pad-Oosterweg in Ouddorp. Naar aanleiding van de bevindingen uit het eerder uitgevoerde flora- en faunaonderzoek (kenmerk: 1503H081/DBI/rap1, d.d. 30 juni 2015) is het plangebied onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Flora- en faunawet beschermde gebouw bewonende vogels (huismus en gierzwaluw) en vleermuissoorten, in het bijzonder de gewone dwergvleermuis.

In deze briefrapportage wordt eerst een korte omschrijving van het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling gegeven, gevolgd door de werkwijze van het onderzoek. Vervolgens wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek. Aansluitend is geconcludeerd op welke wijze omgegaan moet worden met de mogelijk voorkomende beschermde soorten.

PLANGEBIED EN VOORGENOMEN ONTWIKKELING

Het plangebied bevindt zich ten westen van de Oosterweg en het Hoge Pad in Ouddorp, zie figuur 1. Aan de noordkant wordt het plangebied begrensd door de Beatrixweg, aan de zuidkant door de Bernhardweg. De noordelijke helft van het plangebied bestaat uit bewoonde huizen met tuinen. Achter en naast de tuinen komen struwelen voor. De zuidelijke helft van het plangebied bestaat uit braakliggend terrein. Langs de randen komen op enkele plaatsen bosschages voor. Het bewoonde deel bestaat uit zeven panden.

De woningstichting is voornemens om de bestaande panden te slopen en om nieuwbouw te realiseren op het gehele areaal.

NOORDWIJK (hoofdkantoor)

's-Gravendijkseweg 37
Postbus 126
2200 AC Noordwijk

T 071 - 402 85 86
info@idds.nl
www.idds.nl

VEENENDAAL

T 0318 - 69 00 22

BREDA

T 076 - 548 66 20

HOOGVEEN

T 0528 - 72 22 29 1/11

SEVENUM

T 077 - 467 05 86

Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ontwikkeling zijn:

- slopen van aanwezige panden;
- verwijderen van bomen, struwelen en overige vegetaties;
- realiseren nieuwbouw.

De bovengenoemde werkzaamheden worden in het kader van de Flora- en Faunawet geclassificeerd als “ruimtelijke ontwikkelingen en -inrichting”.

Afbeelding 1: Situering plangebied (geel omkaderd)

DOELSTELLING EN WERKWIJZE

Doel van dit aanvullende flora- en faunaonderzoek is om het belang van het plangebied voor gebouw bewonende broedvogels huismus en gierzwaluw en vleermuizen vast te stellen. In afwijking van de soortenstandaard is het broedvogel onderzoek eenmalig uitgevoerd. Hierbij is op drie verschillende tijdstippen van de dag geïnventariseerd. Op deze wijze was er optimaal overlap met de momenten van de dag waarop broedende en territoriale vogels het meest actief zijn en broedterritoria het beste kunnen worden vastgesteld. Aanvullend is het plangebied beoordeeld op de aanwezigheid van sporen die broedplaatsen kunnen indiceren. Hierbij is gelet op witte poepstrepen onder goot en daklijsten, nestmateriaal dat onder de dakpannen of dakgoot uitsteekt en de aanwezigheid van invliegopeningen. Voor het beoordelen van de betekenis van het plangebied voor de gierzwaluw is met name de aanwezigheid van 'vrij aanvliegbare' invliegopeningen van belang. Omdat voor zowel huismus als gierzwaluw niet een 'volledig' onderzoek is uitgevoerd, is bij de interpretatie van onderzoeksresultaten conservatief te werk gegaan. Dit wil zeggen dat van mogelijke nestplaatsen (met alleen poepsporen of geschikte invliegopeningen maar geen waargenomen vogels) is aangenomen dat het hier daadwerkelijke nestplaatsen betreft.

Omdat vleermuizen een nacht actieve soortgroep zijn, is gekozen voor het uitvoeren van vier nachtelijke veldbezoeken. Tijdens de nachtbezoeken is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen (type D240x). De veldbezoeken zijn uitgevoerd volgens de richtlijnen van het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2013). Twee bezoeken zijn uitgevoerd tijdens de kraamperiode en twee bezoeken tijdens de paarperiode.

Alle bezoeken vallen in de onderzoeksperiode voor zomerverblijven en vliegroutes, waardoor deze ook voldoende intensief zijn bezocht. Onderstaande tabel (1) geeft een indruk van de verschillende functies die een gebied kan hebben voor de gewone dwergvleermuis en de perioden waarin op deze functies onderzocht kunnen worden.

Tabel 1) Overzicht van mogelijke gebiedsfuncties en onderzoeksperioden voor vleermuizen

GEBIEDSFUNCTIE	ONDERZOEKSPERIODE
Vliegroute	15 april – 15 oktober
Zomerverblijfplaats	15 april – 15 oktober
Kraamverblijfplaats	15 mei – 15 juli
Paar- en zwermverblijfplaats	15 augustus – 1 oktober

ONDERZOEKSRESULTATEN

De veldbezoeken zijn zodanig gepland dat steeds sprake was van geschikte weersomstandigheden. De resultaten van het onderzoek zijn hieronder per veldbezoek samengevat. Tabel twee geeft een samenvattend overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 2) Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

DATUM	TIJD	SOORTEN	WEERSOMSTANDIGHEDEN
17 juni 2015	14.00-17.00 uur	Broedvogels	Overwegend droog, 3 Bft., ca. 17 °C
17 juni 2015	20.00-24.00 uur	Broedvogels, vleermuizen	Overwegend droog, 3 Bft., ca. 17 °C
17 juli 2015	03.30-05.25	Vleermuizen	Droog, 3 Bft., ca. 20 °C
17 juli 2015	05.30-06.30	Broedvogels	Droog, 2 Bft., ca. 20 °C
31 - 01 aug/sept 2015	23.15-01.15 uur	Vleermuizen	Overwegend droog, 2-3 Bft., ca. 16 °C
26 sept 2015	20.30-22.30	Vleermuizen	Droog, 1 Bft., ca. 10 °C

Bevindingen broedvogels en vleermuizen 17 juni 2015

Rond de bewoonde huizen zijn zowel alleen als in een groepje van vier dieren huismussen gezien. Eén huismus in het groepje van vier exemplaren had een plukje mos in de snavel, wat duidt op broedgedrag. Dieren van deze groep zaten meerdere keren op het dak van het pand aan de Oosterweg nr. 25 en 27, waaronder het dier met mos in de snavel. De bewoner van Oosterweg 17 gaf aan dat mussen onder zijn dakpannen broeden. Tijdens het onderzoek zijn hier echter geen huismussen waargenomen.

Tijdens het avondbezoek is specifiek op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluw gelet. Regelmatig werden twee gierzwaluwen waargenomen. Alle keren betrof het echter hoog boven de bebouwing vliegende dieren, wat duidt op foerageren. Geen enkel moment werden laag vliegende dieren op de hoogte van de huizen gezien. Dit gedrag duidt op een verblijfplaats in de directe omgeving van het plangebied.

Vanaf 22 uur is het plangebied specifiek op verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergedrag van vleermuizen onderzocht. Tussen Oosterweg nr. 23 en 25 is een (kleine) vliegroute van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hier maakten tussen 22.13 en 22.42 uur acht gewone dwergvleermuizen gebruik van. Daarnaast zijn drie gewone dwergvleermuizen waargenomen die foeragerend gedrag vertoonden.

Bevindingen vleermuizen en broedvogels 17 juli 2015

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd, tussen 03.30 en 05.25 uur. Het onderzoek had tot doel de aan/afwezigheid van zomer- en/of kraamkamerverblijven van vleermuizen vast te stellen. Tijdens het onderzoek zijn vijf Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Twee vleermuizen vertoonden duidelijk verblijf indicerend gedrag. Eén dier is binnenkruipend waargenomen aan de overzijde van de straat (huis nr. 8, gelegen direct buiten het plangebied). Een tweede dier is invliegend waargenomen aan de zuidzijde van huis nummer 25, gelegen binnen het plangebied. De vleermuis kroop onder de dakrand (dakpan, zie afbeelding 2) waaruit afgeleid mag worden dat hier sprake is van een zomerverblijfplaats.

Afbeelding 2: Oosterweg 25 met invliegopening gewone dwergvleermuis (rode pijl)

Het broedvogel onderzoek is aansluitend uitgevoerd, tussen 05.30 en 06.30 uur. Dit onderzoek had tot doel de aan/afwezigheid van gebouw bewonende broedvogels (huismus en gierzwaluw) te onderzoeken.

Bij het broedvogelonderzoek zijn tenminste vijf roepende mannetjes (indicatie voor broedplaats) van de huismus aangenomen. In twee gevallen was duidelijk nest indicierend gedrag waarneembaar. Het betrof hier roepende mannetjes onder de dakpannen aan de voorzijde (Oosterweg) van de huisnummers 27 en 31. Omdat het broedseizoen ten tijde van het veldbezoek reeds ver gevorderd was, waren veel nesten inmiddels verlaten. Witte poepsporen op vrijwel alle (voor)gevels van de woningen (huisnummers: 11, 13, 17, 25, 29, 31, 33 en 35) vormen een indicatie van een grote kolonie huismussen in het plangebied. Mogelijk wordt een deel van de nesten ook gebruikt door spreeuwen. Afbeelding 3 geeft een beeld van de witte poepstrepen op de voorgevel van huisnummer 11.

Tijdens het veldbezoek zijn twee overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Gezien het tijdstip (vroeg op de dag) is het waarschijnlijk dat vogels in of nabij het plangebied op het

Afbeelding 3:
Oosterweg 11 met poepstrepen onder de dakgoot, de figuur rechts is een uitsnede.

nest de nacht hebben doorgebracht. Het is ook mogelijk dat de vogels alleen het nabijgelegen duingebied bezoeken om te foerageren. Binnen het plangebied zijn geen directe indicaties van broedende gierwaluw aangetroffen. Het is echter goed mogelijk dat deze lastig te lokaliseren soort weldegelijk in de bebouwing binnen het plangebied broedt. Het komt vaak voor dat nestlocaties van ander

gebouw bewonende soorten (huismus en spreeuw) door de gierwaluw overgenomen worden. Binnen het plangebied zijn op tenminste twee plaatsen (huisnummer 15 en 23) geschikte invliegopeningen voor de gierwaluw aangetroffen (zie onderstaande afbeeldingen 4).

Afbeelding 4: Oosterweg 15 en 23 voor de gierwaluw geschikte invliegopeningen.

Bevindingen vleermuizen 31 aug – 01 sept 2015

Tijdens het veldbezoek in de nacht van 31/08 op 01/09 2015 zijn bij twee woningen baltsende vleermuizen aangetroffen. Bij nummer 13 is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen en bij nummer 21 zijn langdurig twee baltsende ruige dwergvleermuizen aangetroffen. In beide gevallen hielden de dieren zich op bij de overgang van dak naar (spouw)muur aan de zuidzijde van de woningen. De waarnemingen duiden op de aanwezigheid van paarverblijven in beide woningen.

In de directe omgeving van het plangebied (rondom de woningen) zijn op twee andere plaatsen vliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen en is een overvliegende laatvlieger aangetroffen. Deze dieren lijken niet binnen het plangebied te verblijven.

Bevindingen vleermuizen 26 sept 2015

Tijdens het veldbezoek op 26 september tussen 20.30 en 22.30 uur zijn meerdere baltsende en vliegende gewone- en ruige dwergvleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. Bij de huisnummers 17 en 29 zijn zittende baltsende ruige dwergvleermuizen (2) waargenomen. Bij de nummers 15 en 17 zijn zittende baltsende gewone dwergvleermuizen (2) waargenomen. Daarnaast zijn verspreid rondom de bebouwing vliegende baltsende gewone- (6) en ruige dwergvleermuis (1) waargenomen. In totaal zijn minimaal negen afzonderlijke vleermuizen waargenomen waarvan het merendeel baltsgedrag vertoonde.

CONCLUSIE EN MAATREGELEN

Huismus

De resultaten van dit aanvullend onderzoek geven een consistent beeld voor het belang van het plangebied voor de huismus. Tijdens twee afzonderlijke bezoeken zijn op vier locaties nesten van deze soort vastgesteld. Daarnaast zijn op vijf andere adressen witte poepstrepen aangetroffen die indiceren dat hier in het (recente) verleden gebroed is door de huismus en/of spreeuw. Het plangebied vormt hiermee een belangrijk 'bolwerk' voor huismussen. Afbeelding 5 geeft weer waar nesten en sporen van nesten tijdens het onderzoek zijn aangetroffen.

Bij realisatie van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied gaan de nestplaatsen van de huismus volledig verloren. Er dient daarom vooraf een activiteitenplan opgesteld te worden en ontheffing door het RVO verleend te worden. Het activiteiten plan bevat onder andere een uitwerking van de te nemen mitigerende en compenserende maatregelen. Voorafgaande aan het uitvoeren van de sloop van de woningen dient voor de huismus (tijdelijke) alternatieve nestgelegenheid aangeboden te worden in de directe nabijheid van het plangebied. Het meest geschikt hiervoor zijn de woningen aan de overzijde van de Oosterweg waar tijdens dit onderzoek eveneens territoriale huismussen zijn waargenomen. In de geplande nieuwbouw kunnen permanente nestplaatsen voor de soort gerealiseerd worden. Bij het aanbieden van alternatieve nestgelegenheid moeten minimaal 18 nestplaatsen aangebracht worden. De locaties van de alternatieve nestplaatsen moeten nader in het activiteitenplan worden uitgewerkt.

Gierzwaluw

Tijdens twee veldbezoeken zijn gierzwaluwen waargenomen boven het plangebied. Hierbij is geen duidelijk nest indicerend gedrag waargenomen wat kan betekenen dat de vogels alleen in de omgeving van het plangebied broeden. Gelet op de kenmerken van het plangebied (aanwezigheid van 'gidsvogels': huismussen en spreeuwen nesten en voor gierzwaluwen goed bereikbare invliegopeningen (afb. 5)) is de aanwezigheid van deze soort als broedvogel waarschijnlijk. Er moet daarom rekening gehouden worden met het verloren gaan van twee nestplaatsen.

Bij realisatie van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied gaan de nestplaatsen van de gierzwaluw volledig verloren. Daarom moet vooraf een activiteitenplan opgesteld worden en ontheffing door het RVO verleend worden. Het activiteiten plan bevat onder andere een uitwerking van de te nemen mitigerende en compenserende maatregelen. Omdat het verlies hier een betrekkelijk klein aantal nesten (2) betreft, de gierzwaluw een kritische soort is bij het accepteren van nieuwe nestruimte en het karakter van de omringende bebouwing vergelijkbaar is met dat van de te slopen woningen, is het niet zinvol voorafgaande aan de voorgenomen werkzaamheden (tijdelijke) alternatieve nestplaatsen aan te bieden. Ter compensatie van de verloren nestplaatsen dienen in de nieuwbouw minimaal tien permanente nestplaatsen gerealiseerd te worden.

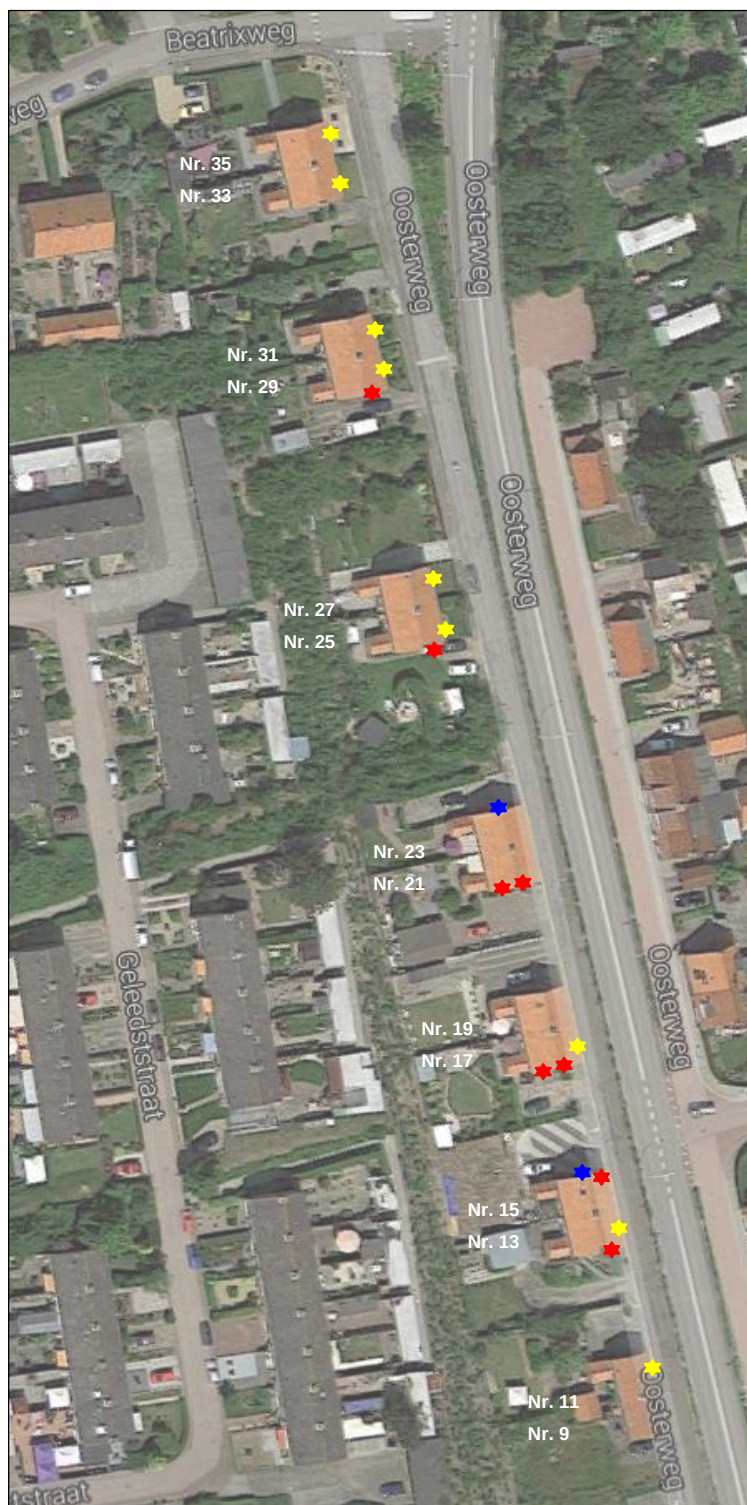
Vleermuizen

De onderzoeksresultaten tonen de aanwezigheid van tenminste één zomerverblijf en zeven paarverblijven binnen het plangebied aan. Het betreft hier verblijven van de gewone- (zomer- en paar verblijf) en ruige dwergvleermuis (alleen paarverblijf). Daarnaast is het plangebied in beperkte mate in gebruik als vliegroute en foerageergebied.

Gelet op de aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en meerdere individuen tijdens de paarperiode vervult het plangebied hoogst waarschijnlijk ook een rol als winterverblijf voor de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied zijn geen kraamverblijven vastgesteld. De aanwezigheid hiervan in de nabijheid van het plangebied is gelet op de waarneming van acht passerende dieren in nauwelijks 30 minuten tijdens het onderzoek op 17 juni echter goed mogelijk. Samenvattend moet op basis van de onderzoeksresultaten geconcludeerd worden dat het plangebied een belangrijke functie in een netwerk van verblijven vervult.

Bij realisatie van de voorgenomen ontwikkelingen gaan alle functies van het plangebied voor vleermuizen verloren. De functie van foerageergebied en vliegroute kan hierbij voldoende door groenstructuren en bebouwing in de directe omgeving van het plangebied ondervangen worden. Hierdoor is als zodanig geen sprake van de afname van de functionaliteit van het leefgebied voor vleermuizen.

De verblijfplaatsen (zomer-, paar- en winterverblijf) zullen geheel verloren gaan. Daarom dient vooraf een activiteitenplan opgesteld te worden en ontheffing door het RVO verleend te worden. Het activiteiten plan bevat onder andere een uitwerking van de te nemen mitigerende en compenserende maatregelen. Voorafgaande aan het uitvoeren van de woning sloop dient voor de gewone- en ruige dwergvleermuis (tijdelijke) alternatieve nestgelegenheid aangeboden te worden in de directe nabijheid van het plangebied. De maatregelen voor beide soorten kunnen hierbij gecombineerd worden. Er moet rekening gehouden worden met de realisatie van vier nieuwe (tijdelijk) vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats. In totaal moeten 32 nieuwe verblijfplaatsen aangeboden worden. Wanneer gekozen wordt voor tijdelijk vervangende verblijfplaatsen dienen in de nieuw te bouwen woningen permanente verblijfplaatsen geïntegreerd te worden.

Legenda

- ★ = nestlocatie huismus
- ★ = nestlocatie gierzwaluw
- ★ = verblijfplaats vleermuis

Afbeelding 5: Plangebied met locaties van huismus, gierzwaluw en vleermuis verblijfplaatsen. In wit zijn de huisnummers langs de Oosterweg weergegeven.

Samenvatting

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en gewone en ruige dwergvleermuis aangetroffen. Voor al deze soorten geldt dat deze verblijfplaatsen verdwijnen bij de sloop van de woningen. Voordat de sloop kan plaatsvinden, moet een ontheffing van de Flora- en faunawet Artikel 75C worden verleend door RVO. Bij de ontheffingsaanvraag moet een activiteitenplan worden ingediend met onder andere de mitigerende en compenserende maatregelen. Onderstaande tabel (3) geeft een overzicht van de soorten, het aantal verblijfplaatsen en de compenserende maatregelen.

Tabel 3) Samenvatten overzicht van soorten, verblijfplaatsen en maatregelen

SOORT	# AANWEZIG	# TE REALISEREN	GEBIEDSFUNCTIE
Huisumus	9	18	Broed- / verblijfplaatsen
Gierzwaluw	2	10	Broedplaatsen
Vleermuizen	8	32	Zomer- paar- en/of winterverblijven

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van het voorgaande dan kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
IDDS Milieu

De heer C. Brouwer bba
(projectleider)